

Akershus fylkeskommune
Postboks 1200 Sentrum
0107 OSLO
post@afk.no

Telefon + 47-48 17 07 85
Org.nr. 975 615 308 MVA

E-post leder@oa.birdlife.no
Internett oa.birdlife.no

Deres ref.

Deres kontaktperson

Vår ref.

Vår kontaktperson

Dato

Sak/828

Oddvin Lund

02.03.2026

Vedrørende tillatelse til fysiske tiltak (bekkerensk) i Fjellstrandbekken, Nesodden kommune

Vi viser til brev fra Akershus fylkeskommune av 09.02.2026, der det er gitt tillatelse til bekkerensk fra demningen ved Blekslitjern til Fjellveien i Nesodden kommune, samt vår foreløpige klage av 23.02.2026, som ble gitt oppsettende virkning 24.02.2026. Nedenfor følger en utdypende begrunnelse for klagen.

Hovedbegrunnelsen for tillatelsen, slik vi tolker fylkeskommunens brev, er at den samfunnsmessige nytten av omsøkt bekkerensk er vurdert å være større enn tapet av miljøkvalitet, og at tiltaket ikke anses å ha varig negativ påvirkning på naturmiljøet. Fylkeskommunen begrunner dette slik:

Vi mener det foreligger nok kunnskap om tilstanden i det aktuelle området til å vurdere tiltakets effekt på økosystemet og føre-var-prinsippet tillegges derfor mindre vekt, jmfør §§ 8 og 9. Behovet for økt kapasitet i bekken, som er flomveien ut av Blekslitjern er vurdert til å være viktigere enn den potensielle miljøskaden i bekken. Det er ikke registrert rødlistede arter i bekken mellom tjernene. Den samlede belastningen av tiltaket vurderes derfor ikke ha noen varig endring på vannmiljøet, jf §10. Videre er prinsippene om skadebegrensning og bruk av miljøforsvarlige teknikker ved gjennomføring av tiltaket vurdert, jf. §§ 11 og 12.

I henhold til vannforskriften § 12 andre ledd, kan nye inngrep eller ny aktivitet i en vannforekomst tillates selv om dette medfører at miljøtilstanden forringes, forutsatt at visse vilkår er oppfylt. Ett av disse vilkårene er at den samfunnsmessige nytten av tiltaket må være større enn tapet av miljøkvalitet. I dette tilfellet har fylkeskommunen vurdert tiltaket som et inngrep som kan ha negativ effekt på naturmiljøet, men samtidig konkludert med at den samfunnsmessige nytten overstiger den negative miljøpåvirkningen. Blekslitjern er drikkevannskilden til en svært stor del av Nesodden kommunes befolkning. Det er derfor avgjørende for samfunnssikkerhet og beredskap at damkonstruksjonen sikres. For å gjøre det, må vannspeilet i Blekslitjern senkes betraktelig, og flomveien sikres gjennom å øke vannføringskapasiteten for å sikre en trygg nedtapping for nedenforliggende infrastruktur og eiendommer.

BirdLife Oslo og Akershus og BirdLife Nesodden lokallag mener denne argumentasjonen bygger på feil grunnlag. Med bakgrunn i søknaden fra Nesodden kommune og argumentasjon fremsatt under befaringen kan vi ikke se at det foreligger nevneverdig samfunnsmessig nytte av tiltak for å øke bekkens flomkapasitet, utover den bratteste delen av bekkestrekningen nærmest demningen ved Blekslitjern. Vi

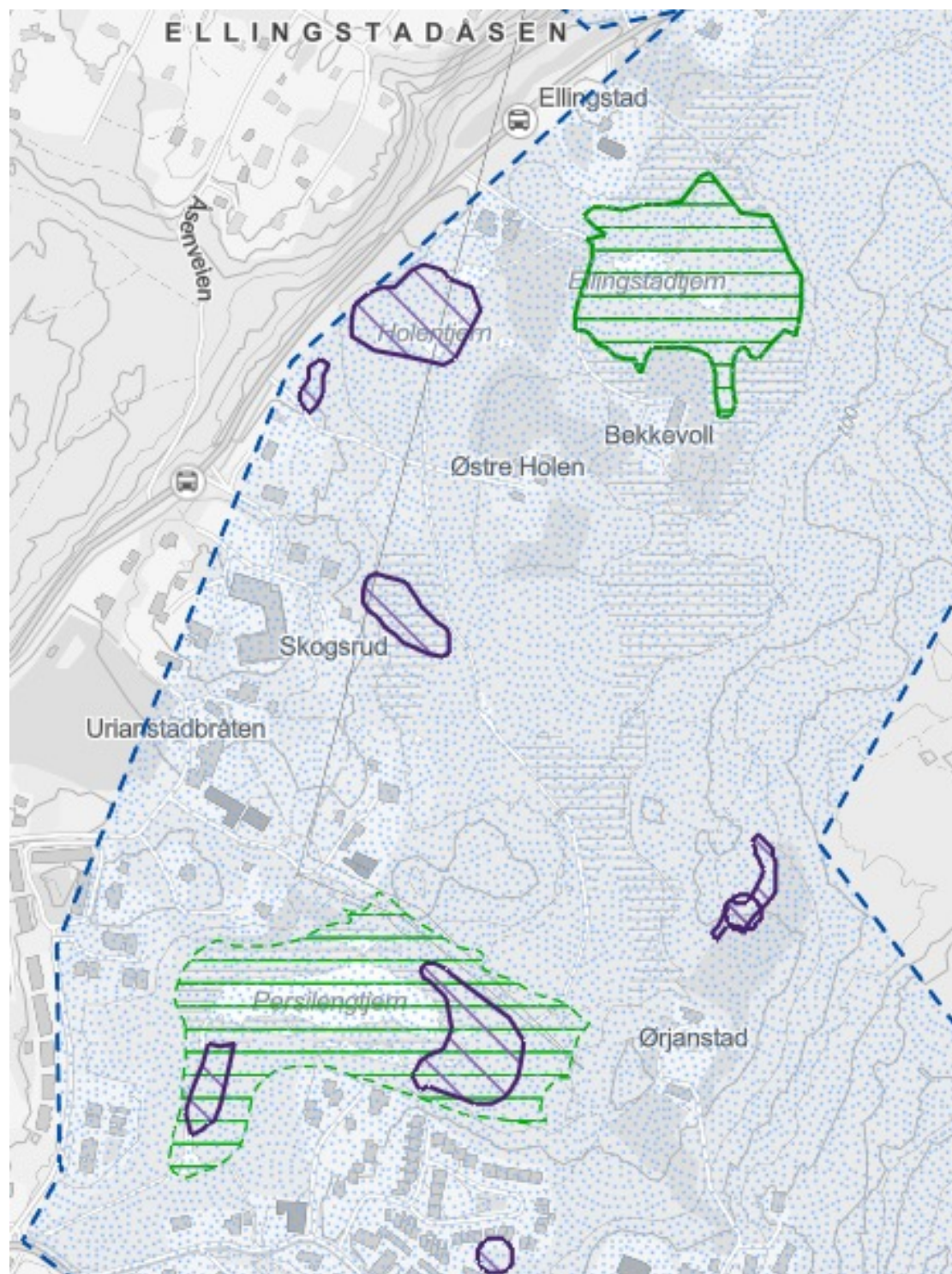
har muntlig og skriftlig overfor Nesodden kommune etterlyst argumentasjon og beregninger som viser at opprensning av bekken fra Ellingstad til Fjellveien er nødvendig, uten å ha fått svar. Tvert imot vil vi hevde at det sannsynligvis forholder seg motsatt:

- Opprensning av bekkestrekningen over en strekning på mer enn 1 km nedstrøms Ellingstad, med en gravedybde på inntil 30 cm, vil føre flomvannet raskere gjennom det verdifulle våtmarksområdet og inn i bebyggelsen på Fjellstrand nedstrøms Fjellveien, med økt risiko for skade på infrastruktur og eiendom. Dersom vannet i betydelig grad kan holdes midlertidig tilbake ved å flomme ut over deler av myr og flomskog mellom Ellingstad og Persilengtjern, vil risikoen for skader nedstrøms kunne reduseres. Bruk av stokkedammer (jf. tiltak gjennomført i Oslo kommune), tetting av sidegrøfter og reversering av ikke-omsøkt bekkerensk, utført for åtte år siden, kunne vært aktuelle restaureringstiltak for å redusere flomeffekten i bebygde områder og samtidig forbedre et verdifullt naturmiljø.
- Oppstrøms Fjellveien finnes det i liten grad infrastruktur og eiendommer som vil kunne ta skade av økt vannstand. Dette ble bekreftet av Nesodden kommune under befaringen 21. januar, da det ble opplyst at hensikten med bekkerensken var å kunne tappe Blekslitjern raskt ned i forbindelse med rehabilitering av demningen. De eneste konstruksjonene som etter kommunens syn eventuelt vil kunne skades av høy flomvannstand, er to gårdsveier som krysser bekken. Det vil neppe innebære større kostnader å sikre disse bedre enn i dag, eventuelt bygge dem om, enn å gjennomføre den omsøkte bekkerensken.
- For å motvirke risikoen for skader på infrastruktur og eiendommer vil det uansett være bedre å sørge for at nedtappingen av Blekslitjern ikke skjer for raskt enn å gjennomføre omfattende bekkerensk. Eventuelle økte kostnader for rehabiliteringsprosjektet må veies opp mot kostnader forbundet med flomskader og, ikke minst, skader på verdifulle naturmiljøer.
- Det er i tillatelsen fra fylkeskommunen ikke nevnt at bekkerensk vil føre til økt erosjon og avrenning av næringsstoffer til Oslofjorden. Vi mener at det er samfunnsmessig nytte i å redusere belastningen på Oslofjorden, selv om belastningen isolert sett fra dette tiltaket ikke er stor.
- Det er i tillatelsen fra fylkeskommunen ikke nevnt at store deler av våtmarksområdet langs bekkestrengen mellom Ellingstad og Fjellveien består av myr (figur 2) og sumpskog. Bekkerensk fører med stor sannsynlighet til økt drenering av disse naturmiljøene og blir dermed også negativt for fremtidig karbonlagring. Selv om deler av disse miljøene har vært grøftet for lang tid tilbake, vil det ha betydelig samfunnsmessig nytte for flomforebygging og karbonlagring å begrense ny drenering. Det burde heller vært gjennomført restaurering av disse miljøene, med fokus på å motvirke den ikke-omsøkte bekkerensken som ble gjennomført av Nesodden kommune for åtte år siden.

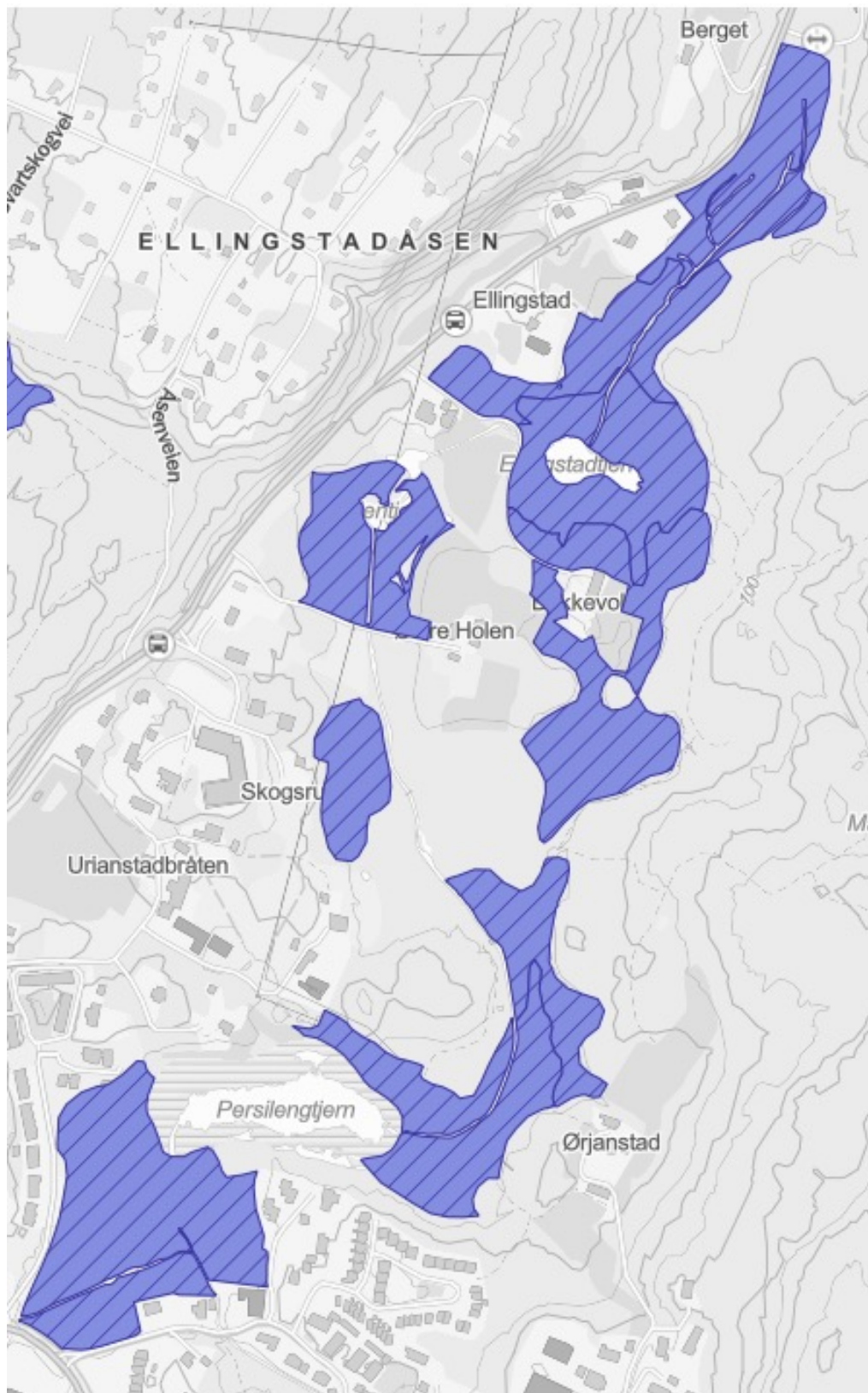
Det er stor sannsynlighet for at de omsøkte tiltakene vil skade et helhetlig og verdifullt vassdragsmiljø – en type flommarksmiljø som ikke finnes andre steder på Nesoddhavøya. Betydelige deler av området ved Ellingstadtjern, Holentjern og Persilengtjern er avgrenset som verdifulle naturmiljøer (figur 1), noe som ikke synes å være vurdert i fylkeskommunens tillatelse. Disse arealene omfatter, i tillegg til tjernene, også våtmarksområdene inntil tjernene, inkludert deler av bekkestrengen (figur 1). Våtmarkssystemet utgjør en helhet der de naturlige prosessene og den økologiske sammenhengen gjør at arealene ikke kan vurderes isolert, men må ses som del av et større, sammenhengende og gjensidig avhengig system. Dette synes ikke å være vektlagt i fylkeskommunens tillatelse, men har etter vår vurdering betydning for den samlede belastningen (jf. naturmangfoldloven § 10). Manglende registrering av rødlistede våtmarksarter mellom Blekslitjern og Persilengtjern innebærer ikke at slike arter ikke finnes i området, ettersom kartleggingen ikke er tilstrekkelig. Det er sannsynlig at spissnutefrosk og storsalamander også benytter andre deler av våtmarkssystemet enn Persilengtjern, og at det i tillegg forekommer andre rødlistearter i området.

Våtmarksområdet fra Ellingstad til Fjellveien har etter vår vurdering betydelig større verdi enn det som fremgår av fylkeskommunens tillatelse, og må tillegges større vekt i behandlingen av søknaden. Samtidig er kunnskapsgrunnlaget om naturmiljøene i området så begrenset (jf. naturmangfoldloven § 8) at fore-var-prinsippet (jf. naturmangfoldloven § 9) må tillegges betydelig vekt i behandlingen av søknaden. Det

fremgår heller ikke av fylkeskommunens tillatelse hvordan prinsippene om skadebegrensning og bruk av miljøforsvarlige teknikker er vurdert (jf. naturmangfoldloven § 12). Som det fremgår av punktene ovenfor, finnes det alternativer til bekkerensk med vesentlig bedre samfunnsnytte, som samtidig reduserer miljøbelastningen.

Figur 1: Kartlagte verdifulle naturtyper langs og nær Fjellstrandbekken (grønn skravur og blå skravur).
Kilde: Naturbase.

Figur 2: Utbredelse av myr langs og nær Fjellstrandbekken. Kilde: Naturbase.

Vennlig fuglehilsen

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'Håkan Billing'.

Håkan Billing
leder BirdLife OA

Jan Olav Nybe (signatur)
naturvernkontakt OA

Oddvin Lund (signatur)
BirdLife Nesodden